

**የኦሮሞ ፓለቲካና የደምቢ ዶሎ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች እጣ ፋንታ
በእውነተኛ ታሪክ ላይ የተመሰረተ ልብ ወለድ፣ ካለፈው የቀጠለ
ክፍል ፵፯ ሌሎች የኢትዮጵያ ውስብስብ ችግር ተባባሪ የኦሮሞ ልሂቃንና አባገዳዎች፣**

በነገራችን ላይ በርዕሱ እንደሚታየው ልሂቃን የሚለውን አባባሌን ግልፅ ለማድረግ፣ እኔ በዚህ ፅሁፍ ልሂቃን ያልኳቸው “ኬኛ” የሚል ቃል የሚወዱትን ጨምሮ፣ ከሌላው በላይ ለበጎም ሆነ ለመጥፎም ድምፃቸውን ጎላ አድርገው የሚናገሩትን የኦሮሞ ልጆች ሁሉ እንደ ልሂቃን እሳቤ በማድረግ ነው። ምክንያቱም ልሂቅ የሚለው መሰረቱ ላቀ ከሚለው ቃል ቁርኝት አለው የሚል እሳቤ ስላለኝ ነው። የኦሮሙማ አራማጅ ልሂቃን ከእውነት ጋር በእጅጉ የተጣሉ ስለሆኑ እነሱ ዘንድ እውነትም ታሪክም ቦታ የላቸውም። የቦታችነት ስሜትን ከትርክትና ጥላቻ ጋር አዋህደው የሚንቀሳቀሱት ልሂቃን እነሱ እናምንበታለን የሚሉትንና አሁን አገራችንን ለማፈራረስ የሚጠቀሙበትን ህገ መንግሥት ሳይቀር የተፃረረ ንግግር በማድረግም ይታወቃሉ። እነሱ ምን አለባቸው! አይከሰሱ፣ አይፈረድባቸው፣ ከሥራ አይታገዱ፣ ያሻቸውን ቢያደርጉ ሽፋን የሚሰጥ ተስፋፊና ደጋፊ ጊዜ የሰጠው ባለሥልጣን ሽፋን ይሆናቸዋል።

በዚህ አጋጣሚ እነዚህን ከእውነት ጋር ያልተጣሉ አደገኛ፣ ፅንፈኛና አክራሪ ልሂቃንን የሚቃወሙ ጥቂትም ቢሆኑ ስላሉ እነሱን በልሂቅ ስም ጨምሮ ማውገዝ ስለማይቻል ምንም እንኳን በሚሉት ሁሉ ባልስማማም እንደነመምህር ታየ ቦጋለ፣ ጋዜጠኛ ታምራት ነገራ፣ ዶ/ር መኮንን ብሩ ጉደታ የመሳሰሉን ሳላደንቅ አላልፍም። ምክንያቱም በአገራችን የሚጮኸው ሸፍጥ ያዘለ ስለሆነ ከዚያ ተቃራኒ ሆኖ እውነትን ይዘ መቆም ዋጋ እንደሚያስከፍል ጠፍቷቸው ሳይሆን ከሚደርስባቸው ችግር የላቀ ሰብዓዊነትን ስለተላበሱ እንደሆነ ይታመናል። ለአገራችን ኢትዮጵያ በጎ አሳቢ የኦሮሞ ልጆች በየቤቱ እንደሚኖሩ በነአባ ዳዲና እነሱ ጋር ግንኙነት ባላቸው ሰዎች አረጋግጫለሁ። ሆኖም በሀሰት ትርክትና በስግብግብነት የሚወናቸፉት ስለበዙ ሀዘቡ የልቡን ለመናገር የማይችልበት ደረጃ ላይ የደረሰ ይመስላል። ለዚህ ደግሞ ከክልል አስተሳሰብ ሳይወጣ አገር ሊያስተዳደር ቦታ ከያዘው ጠቅላይ ሚኒስትር ጀምሮ የሚወራጩበት ስውር አጀንዳ ስለሆነ በተለያዩ ጊዜና አጋጣሚ በተግባር አሳውቀዋል።

የኦሮሙማ አቀንቃኝ ልሂቃን ስለነውር ብዙም የሚያውቁ አይመስሉም። ስለዚህ የማይሉት አፍራሽ ንግግር የለም። ከኦሮምኛ ውጪ በሌላ ቋንቋ ቢያናገሯቸው አትገበያይዩ፣ ከኦሮሞ ውጪ ከሌላ ዘር የሆነ ሰው ጋር ጋብቻን አትፈፅሙ፤ እስልምናም ሆነ ክርስትና የአማራ ነው፤ ኢትዮጵያን አፍርሰን በፍርስራሻ ላይ አሮሙማን እንገነባለን፤ ወ ዘ ተ ብለዋል። የብልፅግና ሹማምንቱም ቢሆኑ አሳፋሪና አስነዋሪ ቃል ለማዘነብ ወደኋላ አይሉም። “በጥባጭ እያለ ንፁህ አይጠጣም” ሆነና ነገሩ በርካታ እውነትና ሰላም ጋር ጥል ያላቸው፣ የቦታችነት ስሜታቸውን በመግደል የሚያወራርዱ የኦሮሞ ልሂቃን እንዳሉ አይተናል። አንዳንዶቹ ዶ/ር የሚል ቅጥያ ስም አንግበው እነህዝቅየል ጋቢሳ፣ ፀጋየ አራርሳ፣ ብርሃነመስቀል አበበ፣ ዳውድ ኢብሳ፣ የሚናገሩትን እየሰማንም በሆረት ተሸማቀናል። ከአመታት በፊት በነበረው በለንደኑ የኦሮሙማ ስብሰባ ሊበን ዋቆ ለታዳሚው እንዲህ ብለው ነበር። “ኦሮሞ ተደራጅቶ፣ ታጥቆ ኢትዮጵያን መበታተን አለበት። ኢትዮጵያ ስትበታተን ብቻ ነው ኦሮሞ ሰላሙን የሚያገኘው።...” የሊበን ዋቆን ሀሳብ በመደገፍ ታዳሚው በጭብጨባ መስማማቱን እንዳሳየ ቪዲዮዩን አይተናል። ከሁሉም የከፋው ደግሞ በእነሱ የዘቀጠ ጭንቅላት ተሞልተው እየተወላገዱ ያደጉት የኦሮሞ ልጆች ጨካኝና አራጅ ሆነው መቀጠላቸው ነው።

ስሞኑን ከወለጋው እልቂት ነፍሳቸው ተርፎ የተፈናቀሉ የአማራ ነገድ ተወላጆች ሲናገሩ እንደሚሰማው አባገዳዎች ወለጋን ለቃችሁ ውጡ ብለዋቸዋል። ቤተሰቦቻቸው የተገደሉባቸውና በህይወት ተስፋ የቆረጡ የአማራ ተወላጅ የተፈናቃዮች እንደሚሉት፣ የገዳ ሥርዓት አስፈፃሚ የሚባሉት አባገዳዎች ለወለጋው

የጅምላ ግድያና መፈናቀል ተባባሪ ሆነዋል። በሰሞነኞቹ አባባዎች የተነሳ የገዳ ሥርዓት እንኳን ራሱን ችሎ በበጎ ምግባር እንዳይቆም አድርገዋል። ዘመነኞቹ የአሮሙማ አራማጅ አባባዎች የሰው ልጅ በነገዱና በሀይማኖቱ ሲሞትና ሲፈናቀል፤ በገዳ ስርዓት ተጠቅመው፤ ማሰብ የተሳናቸውና ደም የተጠሙ የአሮሞ ልጆች፤ “ተው”፤ የሰው ልጅ ክቡር ፍጡር ነው። የሰውን ልጅ እንኳን በጅምላ በተናጠል አትግደሉ፤ ሰው መግደል ወንጀልም ሐጢያትም ነው። ብለው እንደማስተማር ተሳታፊዎቹን ቶሎ ከዚህ ካልወጣችሁ ይገድሏችኋል በማለት ህዝብ አሸብረዋል። አፈናቅለዋል። ለመሞታቸውም ተባባሪ ሆነው አስገድለዋል። ሌላው ደግሞ ውሸት ሲደጋገም እውነት ይመስላል እንዲሉ ሀሰትን እንደእውነት ይደጋግሙታል። ለምሳሌ “ወሎ የአሮሞ ነው” የሚል ነገር በተለያዩ ጊዜ ከተለያዩ የአሮሞ ልሂቃንና ፖለቲከኞች ሲስተጋባ ይሰማል።

ተስፋፊዎቹ “ወሎ የአሮሞ ነው”። የሚሉት እውነት ይዘው፤ ታሪክ አጠቅሰው፤ ህገመንግሥቱ ስለሚፈቅድላቸው ወይም የወሎ ህዝብ እኛ የአሮሞ ነገድ ተወላጅ ነን ስላላቸው አይደለም። በህገመንግስቱ ወሎ በአማራ ክልል ውስጥ ያለ ምድር መሆኑም ይታወቃል። ነገር ግን እውነቱን እያወቁ “ወሎ የእኛ ግዛት ነው” ሲሉ ሀፍረት አይሰማቸውም። ወሎ ላይ አይናቸውን የጣሉት የአሮሙማ አራማጆችና የብልፅግና ሹማምንት በተስፋፊነት ልቦና በድፍረት ስለሚነገዱ ሁሉንም የመሰልቀጥ ሀሳባቸውን ከግብ ለማድረስ ይፍጨረጨራሉ። የብልፅግና ባለሥልጣን ታዩ ደንድኦ ወሎ የአሮሞ ነው ያለውም ለዚህ ነው። አድርባዩ አዴፓም ሆነ ተረኛውና ተስፋፊው አዴፓ፤ በአጠቃላይ እንደታየ ደንድኦ የመሳሰሉት ይሸከማል እንጅ ከስልጣን አያነሳም። ባለሥልጣናቱ ጥፋታቸው ሳይወገዝ በሥልጣን እንዲቆዩም ሽፋን ይሰጣል። የአሮሞ ልሂቃን አሁንም መቀሌም የእኛ ነው፤ ቃሉም አሮሞኛ ነው እያሉ ነው።

ዛሬ በግብዝነት ተነሳሰተው ኢትዮጵያን ለመሰልቀጥ ያቋቋሙት ሁሉ ቢገባቸው እንኳን ወሎ ወለጋም የአሮሞ እንዳልሆነ ከብዙዎች የአሁኑ አሮሙማ አራማጆች ሳይቀር መረጃ ሰብስቦ አቶ አቻምየለህ ታምሩ በዚህ መልክ ፅፎታል። “.....በአሮሞ ከተወረረ በኋላ ስሙ ወደ ወለጋ የተቀየረው የጥንቱ የኢትዮጵያ ክፍለ የሆነው ቢዛም ክፍለ ሀገር በአሮሞ ከመወረሩ በፊት ባለቤቶች እነ ማን እንደነበሩ ካጠኑ “የታሪክ ጸሐፊዎች” መካከል ግንባር ቀደምቶቹ የአሮሞ ብሔርተኞች ናቸው። አቶ ይልማ ደሬሳ፤ ዶክተር ነጋሶ ጊዳዳ፤ ፕሮፌሰር መሐመድ ሐሰን፤ ፕሮፌሰር ተሰማ ተዓ፤ ፕሮፌሰር ሕዝቅኤል ጊቢሳ፤ ወዘተ... አሮሞ ወለጋን ከመውረሩ በፊት የቢዛም ባለርስት ሆነው ይኖሩ ስለነበሩ ጥንታዊ የኢትዮጵያ ነገዶች ማንነት ከጻፉት የአሮሞ ብሔርተኞች መካከል ቀዳሚዎቹ ናቸው።.....” ከዚህ የምንረዳው ተስፋፊዎቹ ራሳቸው የተናገሩትንም ሆነ የፃፉትን መካድና መቀየር ምንም እንደማይመስላቸው ነው።

የአማራን ህዝብ በአስቃቂ ሁኔታ ጨፍጭፈው ከሞት የተረፈውን በግፍ ከወለጋ ካፈናቀሉ በኋላ የአነጉ አቶ ቀጂላ መርዳሳ “.....አማራ ላይ የተደረገ ጭፍጨፋ የለም። የዘር ማጥፋት ተፈፅሟል እያሉ መዘገብ አያስፈልግም። ወለጋ የሞቱት ወሎዎች ደግሞ በዘር ቢቆጠሩ አሮሞ ናቸው።.....” በማለት ሞታችንንም እያራከሱ ይገኛሉ። የወሎ ህዝብ አማራ መሆኑ ቀርቶ አሮሞ እንዲባል የሚፈለገው በዘር ጭፍጨፋው እንዳይጠየቁ ሁለተኛ ሞት ለመግደል መሆኑን ያልተረዳ ካለ የኬኛ ፖለቲካ አራማጅ ብቻ ነው። የቀድሞዋ ቤተ አማራ “ወሎ” የሚባል መጠሪያ ስም ከ16ኛ ክፍለ ዘመን በፊት አልነበራትም።

ከአሮሞ ወረራ በፊት ወሎ “ቤተአማራ” ተብሎ እንደሚጠራና ጥንታዊ የአማራ እርስት መሆኑን እናውቃለን። ስለዚህ ይህ የወሎ ህዝብ ማንነቱን ጠንቅቆ የሚያውቅ ህዝብ በመሆኑና የወሎ ማንነት ኢትዮጵያዊነት ስለሆነ የወሎን ህዝብ አንሳችሁ ልታሳንሱት አትሞክሩ። በዚህ ሶስት ዓመት በተከታታይ እየገደላችሁ ዘሩ እንዲጠፋ ያደረጋችሁት ይበቃል። የአሮሞ ልሂቃን ተስፋፊነት በአማራ ግድያ ብቻ ስለማያበቃ በየቦታው በኢትዮጵያውያን ላይ ቀጥሏል። ይህ በኢትዮጵያውያን ላይ የሚፈፀመው ግፍ አምላክ

ማስተዋልን ሰጥቶን፣ ቸግሩ የሁሉም ኢትዮጵያዊ እንደሆነ ተቆጥሮ የኢትዮጵያ ህዝብ በጋራ እንደሚቆም ተስፋ አደርጋለሁ።

ይቀጥላል፣

ዘውዲቱ የማነ
2021-04-09